

«БЕКІТЕМІН»

«Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия
ұлттық университеті» КсАҚ
Басқарма мүшесі – Ғылым және
коммерцияландыру жөніндегі
проректор

Ж. Құрманғалиева

« 18 »

2026 ж.

ЖУРНАЛДЫҢ РЕДАКЦИЯЛЫҚ САЯСАТЫ «Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТИНІҢ ХАБАРШЫСЫ. ФИЗИКА. АСТРОНОМИЯ СЕРИЯСЫ»

1. Журналдың мақсаты

Физика және астрономия саласындағы теориялық және эксперименттік зерттеулердің барлық бағыттары бойынша мұқият іріктеліп алынған түпнұсқа ғылыми еңбектерді жариялау.

2. Журналдың міндеттері

- осы зерттеулерге Қазақстанның ғылыми-зерттеу институттарының студенттерін, оқытушыларын және қызметкерлерін кеңінен тарту мақсатында халықаралық ғылымның ең перспективті бағыттары бойынша материалдарды жариялау;
- отандық және шетелдік басылым авторларына сапалы және кәсіби редакциялық-баспа қызметімен қамтамасыз ету;
- ұлттық және халықаралық деңгейде жаңа идеялар мен зерттеу нәтижелерін кеңінен таратуды қамтамасыз ету;
- Қазақстандағы жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімнің дамуына елеулі үлес қосу;
- қазіргі ғылымның соңғы жетістіктерін іс жүзінде енгізуге ықпал ету

3. Журналдың бағыты мен мерзімділігі

Тақырыптық бағыты: Физика, Астрономия.

Басылым тілдері: қазақ, орыс, ағылшын.

Мерзімділігі: жылына 4 рет.

4. Ашық қолжетімділік саясаты

Журнал мақалалары қызығушылық танытқан барлығына тікелей қол жетімділігі (<http://bulphysast.enu.kz/article/archive/index> мақалалар мұрағатына сілтеме) зерттеу нәтижелеріне еркін қолжетімділік жалпы білімнің артуына ықпал етеді деген қағидаға негізделген.

5. Мұрағаттау

Ғылыми журналдардың электронды нұсқалары қорды қалыптастыру және электронды кітапханаға қосу үшін «MFTCҰО» АҚ-на және «EBSCO» жіберіледі.

Журнал Elibrary.ru сайтындағы материалдарды мұрағаттайды.

6. Жариялау шарттары

Журнал редакциясына ұсынылғандардың барлық қолжазбалары «Л.Н. Гумилев. Физика. Астрономия сериясы» міндетті түрде жасырын қараудан өтеді. Алынған шолулар негізінде түпкілікті шешімдер қабылданады.

Мақаланы қарау тәртібі:

6.1. Автор жіберген қолжазба (журналдың <http://bulphysast.enu.kz> сайтында

жарияланған мақалалар үшін қолжазбаларды онлайн тапсыру нұсқаулығын қараңыз) журналдың редакциясына келіп түседі. Бас редактор және бас редактордың орынбасары қолжазбаның журнал тақырыбына сәйкестігін бағалайды, содан кейін техникалық хатшы оның техникалық талаптарға сәйкестігін тексереді. Автор қолжазбамен бірге журналдың редакциясына ұсынылған қолжазбаның дербес сипатын, мақаланы плагиатқа тексерумен келісу, жарияланған жағдайда әр түрлі дерекқорлар мен ақпараттық жүйелерге, оның ішінде толық мәтінді нұсқаларына енгізу және баспагерге айрықша құқықтар беру жайлы ілеспе хат жібереді (ілеспе хат үлгісін Қосымша 1- ден қараңыз).

6.2. Журналдың техникалық хатшысы:

- қолжазбаның дербес орындалуын — лицензияланған «Антиплагиат ВУЗ» автоматты плагиатты тексеру жүйесі арқылы тексереді (<https://antiplagiat.enu.kz/>);
- қолжазбада жасанды интеллект (ЖИ) құралдарын пайдалануын — Turnitin жүйесі арқылы тексереді (<https://turnitin.enu.kz>).

Автоматты тексеру нәтижелері бойынша плагиаттың бар-жоғын, қолжазбада ЖИ құралдары пайдалану туралы толық есебі жүктеледі. Қанағаттанарлық нәтиже алмаған мақалалар (75%-дан кем түпнұсқалық және 40%-дан астам ЖИ пайдалануы) одан әрі қарауға қабылданбайды. Журналдың техникалық хатшысы бұл туралы негізгі авторға / хат-хабар авторға хабарлайды.

Түпнұсқалықтың белгіленген шегінен өткен мақалаларды журналдың техникалық хатшысы бас редакторға жібереді. Бас редактор мақаланы журналдың тақырыбына сәйкестігін қарайды. Сәйкес келмеген жағдайда журнал редакциясы авторға жариялаудан бас тартуды негіздейтін хат жолдайды. Орташа алғанда, мақаланың бастапқы шолуы 7-14 күн аралығында қарастырылады.

6.3. Әрі қарай бас редактор бастапқы іріктеуден өткен әрбір мақала бойынша тиісті тақырып бойынша рецензентті, ғалымды немесе маманды анықтайды.

6.4. Әрі қарай журналдың жауапты хатшысы мақаланы журналда жариялау мүмкіндігін анықтау үшін рецензентке толық плагиат тексеру есебімен қолжазбаны жібереді.

6.5. Редакторлар рецензенттердің аты-жөнін жарияламайтын екіжақты «соқыр» шолу процедурасын пайдаланады. Рецензент журнал редакторларына мақалаға негізделген шолуды, оның ішінде зерттелетін тақырыптың өзектілігін, автордың ғылыми салаға қосқан үлесін және алынған нәтижелердің деңгейін көрсетеді. Барлық шолуларда мақаланы жариялау (өзгертулермен немесе өзгертулерсіз) немесе оны қабылдамау туралы ұсыныс бар. Барлық шолулар журналдың редакциясына жіберіледі.

6.6. Әрі қарай журналдың жауапты хатшысы рецензияларды бас редакторға жібереді. Рецензия бас редактордың келісімімен қайта қарауға берілсе журналдың техникалық хатшысы мақалаға жазылған рецензияны авторға «мақаланы рецензенттің пікірлері бойынша қайта қарау» деген белгімен жібереді. Бұл жағдайда автор мақаланың өңделген нұсқасын мүмкіндігінше тезірек ұсынуы керек. Содан кейін мақаланың өңделген нұсқасы қайта қарау үшін рецензентке жіберіледі. Бұл процесс рецензенттің мақала бойынша соңғы шешімін алғанша қайталаанады. Рецензенттің ескертулерімен келісіп, бірақ оларды түзетуге жосықсыз көзқарас болған жағдайда (ескертпелерді толығымен жоймай, қолжазбаны үшінші рет бергеннен кейін) қолжазба қабылданбайды. Рецензенттің ескертулерімен келіспеген жағдайда автор/авторлар журналдың бас редакторына дәлелді хат жібереді. Бас редактор автордың/авторлардың өтінішін қарап, шешім қабылдайды.

6.7. Мақала бойынша барлық шолулар мен редакцияның шешімі негізгі авторға (немесе хат-хабар авторға), мақаланы жіберу кезінде метадеректерде көрсетілген авторға жіберіледі. Мақала бойынша барлық материалдар (мақаланың соңғы нұсқасы, шолулар, плагиат туралы есеп және басқа да құжаттар бар болса) редакция алқасының отырысына ұсынылады. Журналда мақала жариялау мүмкіндігі туралы шешімді журналдың редакциялық алқасы рецензенттердің пікірлері негізінде қабылдайды. Теріс пікір алған және редакциялық алқа қабылдамаған мақалалар қайта қарауға қабылданбайды. Даулы мәселелер туындаған жағдайда мақалалар бойынша соңғы шешімді журналдың бас редакторы қабылдайды.

6.8. Жариялау материалдың дайын болуына қарай кезек тәртібімен жүзеге асырылады. Редакция алдағы нөмірлердің тақырыптарына сәйкес кезек құруға құқылы.

7. Журнал редакциясы ұсынылған мақаланы келесі жағдайларда жариялаудан бас тарта алады

- мақаланың түпнұсқалық деңгейі 75%-дан төмен;
- 40%-дан астам ЖИ пайдалануы;
- екі теріс рецензия алынған;
- рецензенттердің ұсыныстарын алғаннан кейін қажетті түзетулер енгізілмеген;
- мақала журналдың редакциялық саясатында көрсетілген техникалық талаптарға сәйкес келмеуі;
- мәтінде пайдаланылған әдебиеттер тізімінде көрсетілмеген ЖИ арқылы жасалған фрагменттер анықталған;
- бір автор бір журнал нөмірінде бірден көп жарияланымда көрсетілген болса, яғни автор бірнеше рет бір шығарылымда көрсетілген мақалалар жариялауға қабылданбайды.

8. «Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің хабаршысы. Физика. Астрономия сериясы» журналына мақала жіберу кезінде авторларға арналған әдістемелік нұсқаулар

Журнал редакторлары авторлардан ережелермен (журнал туралы жалпы ақпаратты қамтитын журналдың редакциялық саясаты, мақалаларды қарау тәртібі, авторларға арналған нұсқаулар, жариялау этикасы) танысуды және журналға жіберілетін жұмыстарды дайындау кезінде оларды сақтауды сұрайды. Белгіленген ережелерден ауытқу мақаланың жариялануын кешіктіреді.

8.1. Мақаланы редакцияға жіберу автор(лар)-дың Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетіне - «Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің хабаршысы. Физика. Астрономия сериясы» журналының баспагеріне айрықша, мерзімсіз құқықтарды беруге келісімін білдіреді.

8.2. Редакцияға (мақала жіберудің онлайн жүйесі арқылы) журналдың түпнұсқалық стиль файлы пайдаланып дайындалған Word форматындағы мақала файлдары ұсынылады. Стильдік файлды www.bulphysast.enu.kz журналының сайтынан жүктеуге болады. Мақаланы онлайн тапсырудың толық ақпаратымен журналдың веб-сайтында танысуға болады. Сондай-ақ, автор(лар) ілеспе хат ұсынуы керек. Мақала файлдарын мақала тақырыбының алғашқы 4-5 сөзімен атау керек.

8.3. Мақаланың көлемі 16 беттен (кем дегенде 6 беттен) аспауы керек. Мақала көлемінің есебіне қазақ, орыс және ағылшын тілдеріндегі аңдатпа, түйінді сөздер, библиография, анықтама, автор (авторлар) туралы мәліметтер кірмейді. Көрсетілген көлемнен асатын жұмыстар журналдың бас редакторының шешімімен ерекше жағдайларда жариялануға қабылданады.

8.4. Жұмыс мәтіні **ХҒТАР рубрикаторынан** (Халықаралық ғылыми-техникалық ақпарат рубрикаторы; [http:// grnti.ru/](http://grnti.ru/) сілтемесі бойынша анықталады) басталады, одан кейін автор(лар)дың аты-жөні, ұйымның толық атауы, қала, ел, автор(лар)дың электрондық поштасы, мақала атауы, аңдатпа, түйінді сөздер жазылады.

Авторлар. ХҒТАР-дан кейін (бір жолдан кейін) авторлардың тізімі (аты-жөні), ұйымның толық атауы, қала, ел (егер авторлар әртүрлі ұйымдарда жұмыс істесе, автордың тегі мен тиісті ұйымның атауы жанына бірдей белгі қою қажет; автордың (авторлардың) E-mail - жақша ішінде, курсив; мақала атауы – ортасында, қалың қаріппен). **Авторлардың саны – 8-ден артық емес.**

8.5. **Аңдатпа** 150 сөзден кем және 300 сөзден артық болмауы керек, қиын формулаларды қамтымауы керек, мақаланың тақырыбын мазмұны бойынша қайталамауы керек, жұмыс мәтініне және әдебиеттер тізіміне сілтемелерді қамтымауы керек, мақаланың сипаттамаларын көрсете отырып, оның мазмұнының қысқаша нұсқасы болуы керек және

мақаланың құрылымын сақтау керек.

8.6. **Құпия сөздер** (5-7 сөзден немесе сөз тіркесінен аспайтын) мақаланың негізгі мазмұнын көрсетуі керек; зерттеу пәнінің саласын анықтап; мақала мәтінінде пайда болады. Түйінді сөздер бір-бірінен нүктелі үтір арқылы бөлінеді.

8.7. Құрылымы бойынша мақалалар мүмкіндігінше келесі ақпаратты қамтуы керек (баяндаудың есебі мен толықтығын журналдың рецензенттері мен редакторлары анықтайды):

- мақала мәтінін түсінуді қамтамасыз ету үшін қажетті белгілер мен анықтамалар;

- мақала арналған мәселенің баяндалуы;

- тиісті толық сілтемелері бар тапсырманы қою бойынша тарихи мәліметтер;

- мақаланың тақырыбының алдындағы нәтижелерді кім және қашан алды;

- мақаланың ең маңызды бөлігі ретіндегі тапсырманың қажеттілігі мен өзектілігін негіздеу;

- мақалада көрсетілген мәселенің шешімін нақты тұжырымдау және сипаттау;

- бұрын белгілі болған контекстте мақаланың нәтижесінің (нәтижелерінің) жаңалығын егжей-тегжейлі негіздеу;

- мәселенің шешімі егжей-тегжейлі (дәлелдермен) қамтамасыз етілуі керек.

Егер осы талаптардың біреуі орындалмаса, мақала қабылданбайды.

8.8. **Кестелер** тікелей жұмыс мәтініне енгізіледі, олардың нөмірленуі көрсетіліп және жұмыс мәтінінде оларға сілтеме болуы керек. **Суреттер мен графиктер** стандартты пішімдердің (PS, PDF, TIFF, GIF, JPEG, BMP, PCX) бірінде ұсынылуы керек. Растрлық суреттер 600 dpi рұқсатымен жасалуы керек. Барлық бөлшектер суреттерде анық берілуі керек.

8.9. «Авторлардың қосқан үлесі», «Қаржыландыру» және «Алғыс айту (Acknowledgements)» бөлімдері «Қорытынды» бөлімінен кейін орналастырылады.

8.10. Жасанды интеллектті (ЖИ) пайдалану туралы декларация

Қолжазбаны дайындау кезінде жасанды интеллект (ЖИ) құралдарын пайдаланған авторлар «Алғыс айту» бөлімінен кейін немесе әдебиет тізімінің алдында ЖИ пайдалану туралы декларацияны енгізуге міндетті.

Декларацияда:

- ЖИ-құралының атауы,
- нұсқасы,
- мақсаты және пайдалану кезеңі

көрсетілуі тиіс.

Декларация мысалы: **Қолжазбаны дайындау процесінде генеративті ЖИ және ЖИ пайдаланатын технологияларды пайдалану туралы мәлімдеме**

Осы жұмысты дайындау процесінде автор(лар) [СЕБЕП] үшін [ҚҰРАЛ/СЕРВИСТІҢ АТАУЫ] пайдаланды. Осы құралды/сервисті пайдаланғаннан кейін автор(лар) мазмұнды қажеттілігіне қарай тексерді, редакциялады және жарияланған мақаланың мазмұны үшін толық жауапты болады.

8.11. **Әдебиеттер тізімінде** жұмыс мәтінінде сілтеме жасалған дереккөздер ғана болуы керек (дәйексөздер ретімен немесе ағылшын алфавиті бойынша нөмірленген). Нәтижелері дәлелдеме ретінде пайдаланылған жарияланбаған жұмыстарға сілтеме жасауға жол берілмейді.

Әдебиеттер тізімін пішімдеу мысалдары (**APS (American Physics Society)** сілтеме жасау стилі бойынша):

а) С. М. Воронин, А. А. Карацуба, *Дзета-функция Римана*, 2 басылым (Физматлит, Мәскеу, 1994), 40-60 б.-**кітап**

б) Е. А. Баилов, М. Б. Сихов, Н. Темиргалиев, *Об общем алгоритме численного интегрирования функций многих переменных*, Есептеу математикасы және математикалық физика журналы 54, 1059-1077 б. (2014). <https://doi.org/10.1016/j.atmosenv.2018.01.005> - **мақала**

с) А. Ж. Жубанышева, Ш. Абикенова, *О нормах производных функций с нулевыми значениями заданного набора линейных функционалов и их применения к поперечниковым задачам*, Функционалдык кеңістіктер және функцияларды жуықтау теориясы: академик С.М.Никольскийдің туғанына 110 жыл толуына арналған халықаралық конференция баяндамаларының тезистері (Мәскеу, Ресей, 15-20 наурыз, 2015), 141-142 б. - **конференция еңбектері**

d) В. А. Кыров, Г. Г. Михайличенко, *Аналитический метод вложения симплектической геометрии*, Сібір электронды математикалық жаңалықтары 14, 657-672 б. (2017), doi: 10.17377/semi.2017.14.057, қолжетімді адресі: <http://semr.math.nsc.ru/v14/p657-672.pdf>. (қолданған күні: 08.01.2017). - **электронды журнал**

e) К. Джонсон, *Политика в области возобновляемых источников энергии*, қолжетімді адресі: <https://www.energyexample.com> (қолданған күні: 12 желтоқсан 2024 ж.). – **интернет көзі**

8.12. Әдебиеттер тізімінен кейін орыс және ағылшын тілдерінде (егер мақала қазақ тілінде ресімделген болса), қазақ және ағылшын тілдерінде (егер мақала орыс тілінде ресімделсе), орыс және қазақ тілдерінде (егер мақала ағылшын тілінде ресімделсе) **библиографиялық деректерді** (мақаланың атауы, автордың(лардың) аты-жөні, ұйымның толық атауы, қаласы, елі, автордың(лардың) e-mail, мақаланың атауы, аннотация, түйінді сөздер) көрсету қажет.

8.13. Содан кейін **библиографияның ағылшын және транслитерацияланған бөліктерінің тіркесімі беріледі**. Транслитерация <http://translit-online.ru/> сілтемесі бойынша онлайн аудармашының көмегімен жүзеге асырылады. Бұл онлайн аудармашы қазақ әліпбиінің нақты әріптерін транслитерацияламайды. Мұнда авторлар қазақша мәтінді транслитерациялаудан кейін мына ережелерді басшылыққа ала отырып түзетулер енгізуі керек: e-a, f-g, h-n, o-o, y-u, y-u, k - k, i - i

Библиографияның ағылшын және транслитерацияланған бөліктерінің тіркесімінің мысалы:

a) S. M. Voronin and A. A. Karatsuba, *Riemann Zeta-Function*, 2nd ed. (Fizmatlit, Moscow, 1994), p. 40-60. - **book**

b) E. A. Bailov, M. B. Sihov, N. Temirgaliev, *Ob obshchem algoritme chislennogo integrirovaniya funkciy mnogih peremennyh [About the general algorithm for the numerical integration of functions of many variables]*, Esepteu matematikasy zhane matematikalyk fizika zhurnaly 54 [Journal of Computational Mathematics and Mathematical Physics 54], p. 1059-1077 (2014). <https://doi.org/10.1016/j.atmosenv.2018.01.005> - **Journal article**

c) A. Zh. Zhubanysheva, Sh. Abikeno, *O normah proizvodnyh funkciy s nulevymi znacheniyami zadannogo nabora linejnyh funkcionalov i ih primeneniya k poperechnikovym zadacham [On the norms of derivatives of functions with zero values of a given set of linear functionals and their application to transverse problems]*, Funktsionaldyk kenistikter zhane funktsiyalardy zhuyktau teoriiasy: akademik S. M. Nikolsky-din tuganyna 110 zhyl toluyna arналган khalyqaralyk konferenciya baiandamalarynyn tezisteri [Functional spaces and theory of approximation of functions: Abstracts of the International Conference dedicated to the 110th birthday of Academician S.M. Nikolsky] (Moscow, Russia, March 15–20, 2015), p. 141–142.- **Proceedings of the conferences**

d) V. A. Kyrov, G. G. Mihajlichenko, *Analiticheskij metod vložheniya simplekticheskoj geometrii [The analytical method for embedding symplectic geometry]*, Sibir elektrondy matematikalyk janalyqtary 14 [Siberian Electronic Mathematical News 14], p. 657-672 (2017), doi: 10.17377/semi.2017.14.057, available at: <http://semr.math.nsc.ru/v14/p657-672.pdf>. (accessed: 08.01.2017). - **Electronic journal**

Егер дереккөздің ресми аудармасы болса және ағылшын тілінде де жарияланған болса, онда ағылшын тіліндегі ресми аударма библиографияның ағылшын және транслитерацияланған бөліктерінің тіркесімінде көрсетілуі керек.

Мысалы, мақала -

Е. А. Баилов, М. Б. Сихов, Н. Темиргалиев, *Об общем алгоритме численного интегрирования функций многих переменных*, Есептеу математикасы және математикалық физика журналы 54, 1059-1077 б. (2014).

ресми аудармасы -

Е.А. Bailov, М.В. Sikhov, N. Temirgaliev, *General algorithm for the numerical integration of functions of several variables*, Computational Mathematics and Mathematical Physics 54, p. 1059-1077 (2014).

Төменде авторлардың әрқайсысы туралы ақпарат (ғылыми атағы, қызметтік мекенжайы, телефоны, электронды поштасы қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде) беріледі.

9. Жариялық этика

«Еуразия ұлттық университетінің хабаршысы. Физика. Астрономия сериясы» журналының редакциялық саясаты ғылыми мерзімді басылымның дәстүрлі этикалық принциптеріне негізделеді. Бұл принциптер Комитеттің ғылыми жарияланымдардың этикасы жөніндегі бас редакторларға арналған Нұсқаулығында (Committee on Publication Ethics: COPE, Promoting integrity in scholarly research and its publication COPE: Committee on Publication Ethics) көрсетілген және төмендегі негізгі талаптарды қамтиды:

1) Авторлар үшін:

- **Редакцияға мақала жіберу авторлардың Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетіне мақаланы журналда жариялау және кез келген шет тілінде қайта басу құқығын беруге келісімін білдіреді. Қолжазбаны редакцияға жіберу арқылы автор(лар) өзге біреудің авторлық құқықтарын бұзбайтынына кепілдік береді.** Автор(лар) журналдың баспагері, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетіне келесі ерекше құқықтарды мерзімсіз береді:

- шығарманы көбейту құқығы (жариялау, жария ету, көшіру, тираждау немесе Шығарманы өзге тәсілдермен көбейту) тираж санына шектеу қойылмайды, тарату кезіндегі әрбір көшірме автор(лар)дың атымен белгіленеді;

- құрама шығармаға енгізу құқығы;

- жалпыға қолжетімді ету құқығы;

- метадеректерді пайдалану құқығы (шығарманың атауы, автор(лар)дың аты-жөні, аннотациялар, библиографиялық материалдар, толық мәтін және т.б.) тарату, жария ету, өңдеу, жүйелеу арқылы, сондай-ақ әртүрлі деректер базалары мен ақпараттық жүйелерге, оның ішінде жарияланған шығарманың толық мәтінді нұсқаларына енгізу арқылы жүзеге асырылады.

- Авторлар Шығарманы пайдалану құқығы қолданылатын аумақ шектелмейтінін мойындайды.

- Сонымен қатар, автор(лар) журналдың баспагеріне жеке деректерін шектеусіз мерзімге сақтау және өңдеу құқығын береді (тегі, аты, әкесінің аты, білімі туралы мәліметтер, жұмыс орны мен лауазымы туралы ақпарат). Жеке деректер түрлі деректер базалары мен ақпараттық жүйелерде сақтауға және өңдеуге, аналитикалық және статистикалық есептерге қосуға, ғылым, әдебиет және өнер туындылары объектілері мен жеке деректер арасындағы негізделген байланыстарды құруға және т.б. мақсаттарға ұсынылады.

- Автор(лар) ғылыми мақалада зияткерлік меншік объектілерін немесе авторлық құқық объектілерін заңсыз пайдаланғаны үшін Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес толық жауапкершілік көтереді.

- Автор(лар) журнал баспагеріне Шығарманы плагиатқа тексеруге келісім береді.

- Автор(лар) жіберілген Шығарма бұрын еш жерде жарияланбағанын, басқа ғылыми басылымдарға жариялау үшін ұсынылмағанын және ұсынылмайтынын растайды.

- Автор журналдың редакциялық саясаты, оның ішінде журнал туралы жалпы ақпарат, мақалаларды қарау тәртібі, авторларға арналған нұсқаулық және жариялау этикасы бойынша танысқанын растайды.

Ұсынылған мақалаларға қойылған талаптар:

- мақала редакциялық саясат талаптарына сәйкес рәсімделуі қажет,
- жіберу кезінде мақала басқа басылымда жарияланбаған және қаралу үстінде болмауы тиіс,
- мақала түпнұсқалық зерттеулердің нәтижелерін қамтуы керек,
- мақала тек автордың немесе авторлық ұжымның жұмысының нәтижелерін қамтиды (басқа тұлғалардың нәтижелерін қосуға жол берілмейді), мақаланы жіберу кезінде барлық авторлар оны осы журналда жариялауға келісіп, мақалада авторлардың реттілігіне қарсылық білдірмеген болуы тиіс,
- цитаталар тізіміне тек зерттеу барысында нақты пайдаланылған рецензияланған дереккөздер енгізілуі қажет,
- мақалада қолданылған барлық дереккөздер көрсетілуі тиіс (автордың немесе авторлық ұжымның жұмыстары да қоса алғанда).

2) Рецензенттер үшін:

Журналда екіжақты «соқыр» рецензиялау процедурасы қолданылады. Осыған байланысты, рецензент үшін рецензиялау объектісі тек зерттеу нәтижелері болуы тиіс.

- Рецензиялауға жіберілген әрбір қолжазба құпия құжат ретінде қарастырылады. Рецензент қолжазбадағы материалдарды өз жарияланымдарында пайдалана алмайды. Материалдарды үшінші тұлғаларға тек бас редактордың рұқсатымен ғана жіберуге болады.
- Рецензент редакцияға жұмысқа объективті баға беруі және қажет болған жағдайда ұсынылған материалды жақсартудың нұсқаларын ұсынуы қажет.
- Егер рецензент материалдың тақырыбы бойынша маман болмаса, ол рецензиялаудан бас тартып, бұл туралы редакцияға хабарлауы тиіс.
- Рецензент қолжазбалардың интеллектуалдық мазмұнын автордың немесе авторлық ұжымның жынысына, ұлтына, дініне немесе басқа да жеке қасиеттеріне қарамастан бағалауы керек.

3) Редакторлар үшін:

Бас редактор мен редакциялық коллегия мүшелері келесі міндеттерді орындауға міндетті:

- мақалалардың сапалық құрамына ерекше назар аудару, журналдың редакциялық коллегиясының отырыстарына қатысу, рецензенттердің мақалалар бойынша шешімдеріне келісу (немесе келіспеу) туралы өз пікірін білдіру, журнал нөмірлерінің мазмұнын анықтау бойынша шешімдер қабылдау;
- авторлар географиялық әртүрлілігін арттыру бойынша жұмыстар жүргізу, әртүрлі ұйымдар мен елдерде жұмыс істейтін мамандарды жариялауға шақыру,
- қолжазбалардың интеллектуалдық мазмұнын автордың немесе авторлық ұжымның жынысына, ұлтына, дініне немесе басқа да жеке қасиеттеріне қарамастан бағалау,
- авторлармен және қолжазбаға байланысты ұйымдармен бәсекелестік, бірлескен және басқа да өзара қарым-қатынастар мен байланыстардың болуы жағдайында қолжазбаларды қарастырмау.

4) Бас редактор:

- әрбір түскен мақаланы, техникалық талаптарға сәйкестігі бойынша алғашқы іріктеуден өткеннен кейін, тиісті тақырып бойынша ғалымдарды немесе мамандарды рецензенттер ретінде тағайындайды,
- рецензенттердің пікірлері мен журналдың редакциялық коллегиясының отырысында материалды талқылау негізінде бас редактор ағымдағы нөмірдің мазмұнын анықтау үшін түскен материалды жариялау туралы соңғы шешімді қабылдайды.

5) Редакция:

Журналдың редакциясы мақалалардың авторларымен тікелей жұмыс істейді және олардың ғылыми зерттеу нәтижелерін жариялау бойынша авторларға қызмет көрсету жөніндегі агенттіктермен жұмыс істемейді.

Редакция авторлардың, редакторлардың және рецензенттердің әдепсіз мінез-құлқы анықталған кезде қысқа мерзімде шешім қабылдауға міндеттенеді. Авторлардың этикаға жатпайтын мінез-құлқына авторлар құрамын бұрмалау, жалған ғылыми мәтіндерді жариялау, оларды бұрмалау және жасау, дәйексөзді айла-шарғы жасау, заңсыз қарыз алу (плагиат), материалды басқа басылымдарға қатарлас ұсыну жатады

Журналдың рецензенттері мен редакторларының әдепсіз мінез-құлқына мақалалар мәтіндерін авторлармен келіспей басқа журналдарға беру, авторлар материалдарын үшінші тұлғаларға беру, авторлық құқықтарды, редакциялық процестердің құпиялылық қағидатын бұзу, сондай-ақ қолжазбамен байланысты авторлармен және ұйымдармен бәсекелестік, бірлескен және басқа да өзара іс-қимылдар мен қатынастар салдарынан мүдделердің болуына байланысты материалдарды қолдау жатады.

Қаралған қолжазбаларға немесе жарияланған материалдарға қатысты наразылықтар болған жағдайда редакциялық алқа барабар қарсы шаралар қолдануға міндеттенеді: ең алдымен мақаланың авторынан түсініктемелер туралы сұралады. Тексеру автордан қанағаттанарлықсыз жауап алған жағдайда ғана жүргізіледі.

Жоғарыда айтылмаған авторлардың, редакторлар мен рецензенттердің этикалық мінез-құлық нормаларын бұзудың ықтимал жағдайлары Жариялау әдеби жөніндегі комитеттің ғылыми жарияланымдарының этика қағидаттары жөніндегі басшылығы этике (Committee on Publication Ethics: COPE, Promoting integrity in scholarly research and its publication | COPE: Committee on Publication Ethics) негізінде шешілетін болады.

Редакция бас редакторға, редакциялық коллегияның мүшелеріне және рецензенттерге журналда жариялануға мүмкіндік береді, бірақ олар өз жағдайын пайдалана алмайды. Барлық мақалалар, оның ішінде арнайы шығарылымдардың жауапты редакторларының мақалалары, сондай-ақ рецензиядан өтіп, журналдың редакциялық коллегиясының отырысында қаралады.

Жарияланған мақалалардағы қателер (формулалардағы немесе техникалық себептермен көрсеткіштердегі баспа қателері) анықталған жағдайда түзету туралы ақпарат келесі нөмірлерде жариялануы мүмкін.

10. Мақалаларды ретракциялау

Қолжазбаны қарау немесе оның баспа алдындағы дайындығы процесінде автордың (авторлардың) әдепті емес мінез-құлқы анықталған кезде редакция қолжазбаны одан әрі қараудан алып тастауға және автормен ынтымақтастықты тоқтатуға құқылы. Автордың әдепсіз мінез-құлқы оның мақаласы жарияланғаннан кейін анықталған жағдайда:

- плагиат, деректерді жалған немесе бұрмалау;
- зерттеу идеяларын, әдістерін немесе нәтижелерін жосықсыз алу;
- авторлықты манипуляциялау, авторлар немесе мүдделер қақтығысы туралы ақпаратты жасыру;
- дұрыс және адал дәйексөз жасау принциптерін бұзу;
- нәтижелерді тиісті нұсқаусыз қайта жариялау (қайталау);
- мақаланы жазу және ұсыну кезінде брокерлік немесе делдалдық қызметтерді пайдалану;
- этикалық жосықсыздықтың өзге де нысандары

редакция мақаланы журнал сайтынан да, мұрағаттау және ғылыми индекстеу базаларынан да ретрагациялау (алып тастау, кері қайтарып алу) туралы шешім қабылдауға, автордың (лардың) әдепсіз мінез-құлқы туралы басқа журналдарды (мақалалар қатар жарияланған) хабардар етуге құқылы. Редакция, егер жарияланымға байланысты елеулі проблемалар (автордың әдепсіз мінез-құлқы, қателіктер және т.б.) анықталмаса, жарияланымның күшін жою (ретрагациялау) туралы негізсіз шешімдер қабылдамауға міндеттенеді. Көрсетілген жағдайларда жарияланған мақала ретракциялануға жатады. Ретракция рәсімі:

- ретракция туралы хабарламаны журналдың электрондық және (бар болса) баспа нұсқасында жариялау;

- ретракцияның себебін көрсете отырып, метадеректерге «РЕТРАКТИРЛЕНГЕН» деген белгі енгізу;
- тиісті таңбасы бар мұрағаттық қолжетімділікті сақтай отырып, мақаланы сенімді дереккөз ретінде ғылыми айналымнан алып тастау процесстерін қамтиды.

Мақаланы жариялағаны үшін авторлар жасаған барлық төлемдер қайтарылуға жатпайды.

11. Брокерлік немесе делдалдық қызметтерді пайдалану

Журнал брокерлік немесе делдалдық қызметтер арқылы жазылған, ұсынылған немесе басқарылған мақалаларды қарауға қабылдамайды.

Авторлар мен редакция арасында жариялануды кепілдейтін немесе делдалдық қызмет атқаратын үшінші тұлғаларды пайдалану жариялау этикасының қағидаларын бұзу деп саналады және мақала жарияланбауына немесе жарияланған мақаланың кері қайтарылуына әкелуі мүмкін.

12. Жасанды интеллектті пайдалану

Журналдың редакциясы қолжазбаларды дайындау кезінде жасанды интеллект (ЖИ) құралдарын тек қана қосалқы құрал ретінде пайдалануға жол береді. ЖИ:

- мәтінді аудару және техникалық редакциялау;
- ұсыныстар мен грамматиканың құрылымын жақсарту;
- қосымша өңдеу және деректерді талдау

үшін қолданылуға болады.

Ғылыми нәтижелерді, деректерді түсіндіруді, тұжырымдар мен ұсынымдарды авторлар дербес қалыптастыруы тиіс.

ЖИ-ті:

- мақаланың мәтінін немесе оның негізгі бөлімдерін генерациялау (андатпа, кіріспе, әдістер, нәтижелер және т.б.);
- ғылыми қорытындыларды қалыптастыру;
- Графиктер мен суреттер жасау

үшін пайдалануға тыйым салынады.

ЖИ пайдалану кезінде авторлар аспапты, нұсқаны және қолдану мақсатын көрсете отырып, ЖИ пайдалану туралы декларацияны ұсынуға міндетті. Жасанды интеллектті пайдаланудың рұқсат етілуі мен дұрыстығы туралы соңғы шешімді журналдың редакциялық алқасы ұсынылған материалдарды қарап шыққаннан кейін қабылдайды.

13. Редакцияның мекенжайы

010008, Қазақстан, Астана қ., Қажымұқан Муңайтпасов көш., 13, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Оқу корпусы - ЦИСИ ғимараты, 300 және 301 кеңсе. Тел: +77172709500 (ішкі 33-303 (бас редактор), 33-318 (жауапты және техникалық хатшы)). E-mail: vest_phys@enu.kz. Веб-сайт: www.bulphysast.enu.kz/

14. Төлем

Жариялануға оң қорытынды алған авторлар төменде көрсетілген деректемелер бойынша төлем жасау қажет. Мақаланы «Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Хабаршысы. Физика. Астрономия сериясы» журналда жариялағаны үшін ақысы «Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті» КЕ АҚ-ның Прейскурант (өзге де ақылы қызметтер) бойынша төленеді (мақала жарияланған кезде қолданылатын Прейскурант бойынша).

Деректемелері:

«Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті» КЕ АҚ
[BCH 010140003594](http://BCH010140003594)

1) «Банк Центр Кредит» АҚ

Банк БИК коды: КСЖВКЗКХ

KZ978562203105747338

Кбе 16

Кнп 859 — мақала үшін

2) «Bank RBK» АҚ

Банк БИК коды: KINCKZKA

KZ498210439858161073

Кбе 16

Кнп 859 — мақала үшін

3) Kaspi.kz > Төлемдер > Білім > Қосымша білім > Ұйымды таңдаңыз (ЕҰУ хабаршысы)

1. Автордың аты-жөні

2. Автордың ЖСН

2. Журнал сериясын таңдаңыз (тізімнен)

3. Сомасы

15. Лицензиялау

«Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Хабаршысы. Физика. Астрономия сериясы» ғылыми журналы өз мазмұнына тікелей ашық қолжетімділікті Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) лицензиясы бойынша ақысыз негізде ұсынады. Авторлар өздерінің авторлық құқықтарын сақтай отырып, жұмыстың авторлығын көрсетіп, осы журналға сілтеме жасаған жағдайда материалды еркін көшіруге және таратуға мүмкіндік алады.

Copyright: © 2026 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY NC) license (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>).

ҚОЛДАУ ХАТ

Осы хатпен авторлар ғылыми мақала «МАҚАЛАНЫҢ АТЫ» (Шығарма) авторлары ФИО АВТОР(ЛАР) «Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің хабаршысы. Физика. Астрономия сериясы» журналына жариялануы ешкімнің авторлық құқықтарын бұзбайтынын қамтамасыз етеді.

Авторлар журналдың баспагеріне, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетіне мынандай шектеусіз уақытқа эксклюзивті құқықтар береді:

- Шығарманы қайта өндіру құқығы (жариялау, жария ету, көшіру, тарату немесе басқа түрде көшіру) және баспа санының шектеусіз болуы; шығарманы кез келген әдіспен тарату құқығы. Бұл ретте, әрбір шығармада автордың (авторлардың) аты-жөні көрсетілуі тиіс;
- Шығарманы құрамды шығарманың бөлігі ретінде қосу құқығы;
- Шығарманы жалпыға жариялау құқығы;
- Шығарманың метадеректерін (атауы, автордың (құқық иесі), аннотациясы, библиографиялық материалдары, толық мәтіні және т.б.) тарату, жария ету, өңдеу және жүйелеу арқылы пайдалану құқығы, сондай-ақ түрлі деректер базалары мен ақпараттық жүйелерге, оның ішінде жарияланған шығарманың толық мәтіндерін қосу.

Шығарманы пайдалану құқығының аумағы шектелмейді.

Автор(лар) сондай-ақ журналдың баспагеріне өздерінің жеке деректерін (аты-жөні, білім туралы мәліметтері, жұмыс орны және лауазымы туралы ақпарат) шектеусіз уақытқа сақтау және өңдеу құқығын береді. Жеке деректер түрлі деректер базалары мен ақпараттық жүйелерде сақталып, өңделеді, аналитикалық және статистикалық есептемелерде, ғылыми, әдеби және өнер шығармаларының жеке деректермен негізделген байланыстарын жасау үшін пайдаланылады.

Автор(лар) ғылыми мақалада интеллектуалдық меншік объектілерін және авторлық құқықтарды заңсыз пайдалану үшін толық жауапты болады, Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес.

Осы хатпен автор(лар) шығармаға плагиат тексеруіне рұқсат береді.

Автор(лар) мақалада қолданылған барлық деректердің басқа ғылыми басылымдарға жіберілмегенін және жіберілмейтінін растайды.

Орындаушы: Автор(лардың) аты-жөні

**Қолдау хаты ресми ұйым бланкісінде рәсімделіп, ұйым басшысы (жоғары оқу орындары үшін - ғылыми жұмыстар бойынша проректор) қол қоюы тиіс.*

*** Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің қызметкерлері тарапынан қолдау хаты факультет деканының қолымен куәландырылады.*